

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 1305/2013 w odniesieniu do szczególnych działań mających zapewnić nadzwyczajne tymczasowe wsparcie w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w odpowiedzi na wpływ rosyjskiej inwazji na Ukrainę”

(COM(2022) 242 final – 2022/0166 (COD))

(2022/C 365/11)

Sprawozdawca generalny: **Arnold PUECH D'ALISSAC**

Wniosek o konsultację	Rada, 25.5.2022 Parlament Europejski, 6.6.2022
Podstawa prawna	Art. 42, 43 ust. 3 i art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego
Data przyjęcia na sesji plenarnej	16.6.2022
Sesja plenarna nr	570
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	188/0/3

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Inwazja Rosji na Ukrainę ma poważny negatywny wpływ na unijny sektor rolny i rolno-spożywczy. Z tego względu EKES z zadowoleniem przyjmuje zaproponowany przez Komisję Europejską nowy środek pomocy dodatkowej. Uważa, że jest on absolutnie konieczny i wzywa instytucje europejskie do jego pilnego przyjęcia.

1.2. Wojna w Ukrainie dowodzi geostrategicznego charakteru sektora rolno-spożywczego oraz konieczności zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w Unii Europejskiej. Dlatego niezbędna jest pomoc nastawiona na utrzymanie płynności finansowej gospodarstw rolnych oraz MŚP z sektora rolno-spożywczego w celu zapewnienia ich przetrwania w świetle tego nowego kryzysu, który następuje tuż po pandemii COVID-19.

1.3. Budżet Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) uwzględnia już istniejące potrzeby w zakresie finansowania oraz zobowiązania średnio- i długoterminowe. Nie należy go wykorzystywać do finansowania środków nadzwyczajnych. Ponieważ niektóre kraje UE wyczerpały już swoje środki finansowe w ramach EFRROW lub zobowiązały się już do ich wykorzystania, zdaniem EKES-u Komisja Europejska powinna określić inne źródło finansowania poza budżetem WPR w celu wdrożenia tego środka bez ograniczania środków EFRROW w nadchodzących latach.

1.4. Ponadto z uwagi na wyjątkowe okoliczności i potrzebę szybkiego reagowania Komitet uważa, że Komisja powinna skrócić termin wypłaty pomocy i uprościć kryteria kwalifikowalności beneficjentów.

2. Streszczenie wniosku Komisji

2.1. Komisja proponuje zmianę rozporządzenia (UE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1305/2013⁽¹⁾ w sprawie Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) poprzez dodanie nowego art. 39 „Nadzwyczajne tymczasowe wsparcie dla rolników i MŚP szczególnie dotkniętych wpływem rosyjskiej inwazji na Ukrainę”.

2.2. Proponowany środek pozwoliłby państwom członkowskim wypłacić, do dnia 15 października 2023 r., jednolitą kwotę ryczałtową rolnikom i przedsiębiorstwom rolno-spożywczym borykającym się z problemami z płynnością i z przepływem środków pieniężnych w związku z inwazją Rosji na Ukrainę i wynikającym z niej wzrostem kosztów nakładów (energii, nawozów i pasz).

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 487).

2.3. Wniosek Komisji przewiduje zarezerwowanie tego wyjątkowego wsparcia finansowego dla rolników i MŚP, którzy angażują się w co najmniej jedno z następujących działań:

- gospodarka o obiegu zamkniętym,
- gospodarowanie składnikami odżywczymi,
- efektywne wykorzystywanie zasobów,
- metody produkcji przyjazne dla środowiska i klimatu.

2.4. Maksymalna przewidywana kwota wsparcia wynosi 15 000 EUR na rolnika i 100 000 EUR na MŚP.

2.5. Państwa członkowskie miałyby możliwość wykorzystania dostępnych środków w wysokości do 5 % przysługującego im budżetu EFRROW na lata 2021–2022, co przełożyłoby się na potencjalny budżet w wysokości 1,4 mld EUR w UE.

3. Uwagi ogólne

3.1. Wojna w Ukrainie znacznie pogorszyła sytuację na rynkach towarów rolnych, które już przed rosyjską inwazją borykały się z wieloma problemami. W rezultacie ceny głównych środków produkcji rolnej podwoiły się, a nawet wzrosły trzykrotnie w porównaniu z poziomem sprzed roku lub dwóch lat. Sytuacja ta nałożyła się na skutki pandemii COVID-19.

3.2. W komunikacie z 23 marca 2022 r. Komisja przedstawiła już wyjątkowe inicjatywy mające na celu zachowanie bezpieczeństwa żywnościowego i wzmocnienie odporności systemów żywnościowych. Obecna sytuacja jest jednak bezprecedensowa i wymaga dalszych działań.

3.3. W związku z tym EKES z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji, który mógłby częściowo odciążyć rolników i MŚP znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej od czasu rosyjskiej inwazji na Ukrainę.

3.4. Wniosek Komisji jest mile widzianą dodatkową reakcją, która ma zwiększyć bezpieczeństwo żywnościowe UE i rozwiązać problem bezprecedensowego wzrostu kosztów nakładów.

3.5. Komitet popiera zaproponowane środki i uważa, że instytucje europejskie powinny je jak najszybciej przyjąć.

3.6. EKES pragnie jednak zwrócić uwagę Komisji na źródło finansowania tych środków, terminy płatności, kryteria kwalifikowalności oraz ryzyko nadmiernego obciążenia administracyjnego beneficjentów.

Źródło finansowania

3.7. EKES pragnie podkreślić, że EFRROW^(?), drugi filar wspólnej polityki rolnej, jest głównym instrumentem finansowym na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Tym samym wnosi istotny wkład w transformację ekologiczną terytoriów i sektora rolnego poprzez zwiększenie odporności na zmianę klimatu oraz wspieranie innowacji i konkurencyjności gospodarstw rolnych.

3.8. W związku z tym celem EFRROW jest reagowanie w perspektywie długoterminowej na wyzwania stojące przed obszarami wiejskimi. W szczególności powinien on umożliwić osiągnięcie do 2040 r. celów rozwoju określonych przez Komisję w długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich przedstawionej 30 czerwca 2021 r.^(?)

3.9. EFRROW, lecz także ogólnie WPR, nie powinny być postrzegane jako dodatkowe źródło finansowania w sytuacjach nadzwyczajnych. W budżecie EFRROW uwzględniono już istniejące potrzeby w zakresie finansowania oraz zobowiązania, których należy przestrzegać.

3.10. Wobec braku kwantyfikacji środków budżetowych i dostępnych środków całkowita kwota pomocy, którą można faktycznie wypłacić beneficjentom, jest również bardzo hipotetyczna.

3.11. W związku z tym EKES wzywa Komisję do przedstawienia dokładnych danych liczbowych dotyczących rzeczywistie dostępnych środków oraz do rozważenia innych źródeł finansowania, które nie będą miały wpływu na ambicje i realizację celów EFRROW.

^(?) Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego: „WPR do 2020 r.” (Dz.U. C 191 z 29.6.2012, s. 116).

^(?) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.”.

Termin płatności

3.12. Wniosek Komisji przewiduje dokonanie płatności na rzecz beneficjentów przed dniem 15 października 2023 r. W świetle obaw o dochody rolników i producentów w łańcuchu rolno-spożywczym EKES ma wątpliwości co do tak późnego terminu dokonywania płatności.

3.13. Podmioty te borykają się już teraz z licznymi trudnościami z płynnością finansową. Wielu rolników pilnie potrzebuje wsparcia finansowego, aby móc utrzymać działalność. Wypłata nadzwyczajnej pomocy pod koniec 2023 r. nie zaradziłaby pilnej sytuacji.

3.14. Dlatego należy w jak największym stopniu skrócić termin płatności, aby zapewnić rolnikom i MŚP środki umożliwiające poradzenie sobie z obecnym wzrostem kosztów produkcji.

Kryteria kwalifikowalności dla beneficjentów

3.15. EKES z zadowoleniem przyjmuje to, że wsparcie finansowe przewidziane przez Komisję jest skierowane przede wszystkim do najbardziej dotkniętych obecną sytuacją rolników i MŚP i że opiera się na obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriach wyboru.

3.16. Wniosek Komisji przewiduje również, że pomoc przyznaje się wyłącznie beneficjentom, których działalność w całości lub częściowo związana jest z gospodarką o obiegu zamkniętym, gospodarką składnikami odżywczymi, efektywnym gospodarowaniem zasobami lub przyjazną dla środowiska metodą produkcji.

3.17. Te dodatkowe kryteria zaszkodziłyby głównemu celowi środka, którym jest przede wszystkim pomoc dla przedsiębiorstw i rolników dotkniętych wojną w Ukrainie. Ponadto zdaniem członkiń i członków Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego kryteria te sprawią, że wnioski o pomoc składane przez beneficjentów staną się jeszcze bardziej skomplikowane.

3.18. Są zdania, że należy uprościć kryteria kwalifikowalności dotyczące pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych, aby uniknąć obciążenia administracyjnego, które zniechęciłoby potencjalnych beneficjentów do złożenia wniosku do właściwych organów.

3.19. EKES uważa, że rolnicy, którzy już korzystają z pomocy bezpośredniej w ramach WPR i są dotknięci skutkami rosyjskiej inwazji na Ukrainę, powinni automatycznie kwalifikować się do pomocy nadzwyczajnej finansowanej z EFRROW.

3.20. W ten sposób wyjątkowe wsparcie zaproponowane przez Komisję byłoby zgodne z celami zrównoważonego rozwoju środowiskowego, gospodarczego i społecznego, do których dąży nowa WPR. Jednocześnie system ten pozwoliłby uniknąć dodawania nowych kryteriów, które spowodowałyby dezorientację i utrudnienia. Ze względu na pilny charakter sytuacji konieczne jest wdrożenie pragmatycznego środka solidarnościowego wobec najbardziej dotkniętych przedsiębiorstw i rolników (w sytuacji wyższych kosztów produkcji czy załamania się rynków). Wsparcie dla niektórych zrównoważonych praktyk, takich jak gospodarka o obiegu zamkniętym, powinno być w pierwszej kolejności promowane za pomocą konkretnych, dostosowanych do przyszłych wyzwań instrumentów.

Bruksela, dnia 16 czerwca 2022 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego